

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLO) — POLITIKAI NAPILAP.

== Szerkesztőség és kiadóhivatal: ==
Szabadka, IV., Békés-v. 20.
Telefonszám 300.

Felolvasó szerkesztő:
KÖNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

== Megjelenik mindennap délután. ==
Előfizetési díjak: egész évre 72 K,
félévre 36 K, negyedévre 18 K.

43 milliárd hadikárpótlás kérnek.

— Hogyan osztozik az antant? —

Páris, ápr. 21. A hadikárpótlás kérdésében a következő elveket fogadták el:

1. Németország teljes pénzübeli felelősséggel tartozik az antantnak.
2. Németországnak el kell ismernie, hogy a szövetségeseknek 150 milliárd frankkal tartozik.
3. Németország 1919-ben és 1920-ban 25 milliárd frankot kifizet.
4. Minden esztendőben külön bizottság állapítja meg, hogy 1921-től kezdve évenként mennyit fizet.
5. Míg a kifizetés meg nem történik, a franciák garanciául megszállva tartják a Rajna balpartját.

Amerikai hitel Csehország és Belgium részére.

Washingtonból jelentik: Az államtanács a cseh-szlovák közvársaság részére 6,330,000 és Belgium részére kilencszázezer dollár kölcsönt engedélyezett.

A hadikárpótlások megoszlása.

Páris, ápr. 20. A hadikárpótlások kérdésében állítólag döntés történt már. Eszerint a központi hatalmak által fizetendő kárpótlás 43 milliárd, 350 millió, 600000 dollárs tesz ki. — A hadikárpótlásból Franciaország 15 milliárd dollárt, Belgium 7 és fél milliárd dollárt, Anglia 5 milliárd dollárt, Orosz és Lengyelország 7 milliárd dollárt, Szerbia 1 milliárd dollárt, Románia 1 milliárd dollárt, Görögország és a Cseh-szlovák államok mind-egyike fél millióra dollárt, Japán 250.000.000 dollárt, Portugália 110 millió dollárt, és a többi szövetségesek együttvéve 250 millió dollárt kapnának. A hadikárpótlás összegéből Németország 30 milliárd dollárt fizetne. A többi a többi államok.

Az amerikai kereskedelmi forgalom.

Páris, ápr. 21. Washingtonból jelentik: A hadi kereskedelmi hivatal azt az örtesítést hapta, hogy a szövetségesek a Rajnát megnyitották a kereskedelmi forgalom részére. Ennélfogva az amerikai hajóknak ez az út is nyitva áll. A hadikereskedelmi hivatal megengedte, hogy a kereskedelmi forgatmat a következő országokkal és vidékekkel is felvetik: Szibéria, Elzász-Lotharingia, Palesztina, Szíria, Mezopotámia, Szerbia, Törökország, a fekete tenger mellett fekvő kikötők a német gyarmatok, Németország megszállt területei, az Adriai tenger, Albánia, Montenegró, Luxemburg, horvátország, Szlavonia, Bosznia, Hercegovina, Dalmácia, Lengyelország, Esztlend és Német-Ausztria.

A boldogság problémája.

I.

A szociálisták életfölfogása — ha irataikat olvassuk — maga a tavaszi mosolygás. És ebben előnyösen különböznek német bölcselelő kortársaiktól. Tanaikban nyoma sincs Schopenhauer vagy Hartmann világtájdalmának, Fichte vagy Hegel szkepticizmusának. Nem tagadás, állítás és merész követelődés minden szavuk. Sőt még panaszaikból is a szabadság az öröm, a boldogság vágyó szava csendül ki. Micsoda gyermekdeden reménykedő hangok szólnak meg pl. az utópista Weitling mottójában: „Szabadok akarunk lenni, mint az ég madarai, gondtalanul, vidáman, csapatokban és édes összhangban akarunk vándorolni az életen keresztül, mint ők”. (Weitling: „Garantien der Harmonie und Freiheit” mottója). Az orosz Bakunin pedig ujjongva hirdeti: „A legszentebb jog az életnek joga, a boldog élethez s az élet kiélvezéséhez való jog. Azért a szociálista soha sem fogja hirdetni, hogy az életnek örökös áldozatnak kell lennie, sem pedig azt, hogy a halál a legkellemebb dolog a világon”. Sőt ez az életujjongás költői ihletté lesz, amikor mindazt, amit a szociálista apostolok valaha a proletárok millióinak hirdettek, amikor minden reményüket, várandóságukat, szívük összes aspirációit és képzeletük színes Eldorádóját Heine ama híres strófájában foglalják össze:

„Uj dalt, szebb, tisztább éneket
Zengjen tinéktek e lant:
Hadd nyiljék meg a mennyország
Már itt e földön alatt.”

E versben van összefoglalva a legrövidebben és a legkifejezőbb szavakkal a szociálisták derűs életprogramja: megteremteni a „mennyországot már itt e földön alatt”. Ez az életprogram a tulvilágra nem ref-

lektál. A mi mennyországunkat ők Bebel szavaival nagylelkűen az angyaloknak és a verebeknek engedik át. Sőt a genti szociálista lap a Progrès, szinte átkozódva mond le a tulvilágról: „Mennyország? minek nekünk mennyország? Amit mi akarunk, az a pokol, de minden gyönyörűségével, mely azt megelőzi”. E borzalmas szavakban van logika. A tulvilág kizárása adja meg az életben a szociálisták ujjongó világszemléletének a kegyelemdfést: mennyországot akarnak e földön és poklot építenek.

Valóban a szociálisták csak az elméletben az öröm hitvallása: a gyakorlatban a legsötétebb pesszimizmus az. A gyakorlatban nem Weitling gondtalanul csicsergő madarai, nem Bakunin életujjongása szimbolizálja a szociálista törekvéseket, hanem az a vörös atléta alak, melyet a reklámdeszkákon láthatni: egy izmos férfi fölémelt pörölllyel, amint a lábai alatt levő földteke felé sújt, arcán a szociális elégedetlenség torzvonásaival. Ime, az a derűs pozitívum mily csunya negatívummá torzul az életben! De nem csoda. Hiszen a szociálista világszemléletnek nincs egyetlen gondolata sem, mely számolna az emberi sziv magasabb aspirációival. Mert rajzolhat-e örömrózsákat az arcra az életről való perverz fölfogás? Még az a kérge kezű és durva lelkű munkásember is érzi, hogy ő több az állatnál, mely nem ismer más föladatot az önfentartás és a fajfentartás problémájánál. Még az ő lelkéből is kitör a végtelen az élet zökkenőinél. Mi lesz az ő földi mennyországából, ha jön a szenvedés? Mi fogja vigasztalni, ha közelg a halál és nem jön a pap stólával és fehér karingben, hogy meggyógyítsa lelkét és betöltse szívét az erősítő, a bátorító, a vigasztaló szentséggel, hanem jön helyette egy jóltáplált elvtárs és beszél neki az ösködről, amely-

ből lettünk és beszél neki az ősanagról, amelybe visszatértünk; és nem beszél neki Krisztusról, aki meghalt értünk, hogy kiszabadítson a bűn rabságából, hanem beszél neki Marxról, Bebelről, Engelsről a többtermelésről és a nyolcórás munkaidőről? Ó, mily siralmas torzarccá savanyodik a gyakorlatban a szocializmus édes örömujjongása!

És ez a torzarccá arra sem derül ki, hogy a szocializmus tudományt, művészetet, kulturát emleget, mint bőséges kárpótlást a tulvilág hitéért. Mert a szocializmus feledi, hogy az emberi életben vannak pillanatok, amikor a bölcsélet fölmondja a szolgálatot, amikor a művészet csillogása elhomályosul. Vannak órák, még pedig nagy számban, amikor a tudomány mégse kialszik éppen ott, ahol a legjobban kellene világítani. Vannak percek, amikor a patkózó könnyeket nem tudják elállítani sem Mozart nap-sugaras jókedve, sem Beethoven vagy Wagner zsebongó áriái; amikor hiába mosolyognak Rafael vagy Michel Angelo angyalai a bu, a fájdalom, szomorúság ürmös poharától megsavanyodott emberi arcokra.

Bizony, az élet zökkenőinél nem tud belenyugodni a szív másba, csak a láthatatlan világ vigaszába. Lelkemben csak akkor oszlik szét a buskomorság nyomasztó köde amikor megmozdul bennem a hamisítatlan természet ösztöne és azt mondja nekem, hogy vannak magasabb javak az iny, a fül s a többi érzékek javainál; hogy az az arasznyi idő, amelyet oly szükösen mért ki számomra a sors, emberi ambiciómnak kevés; amikor a betegágyon az az egészséges emberi ösztön azt suttogja a pogány költővel: nem halok meg egészen, mert van lényemben egy rész, amely hangosan tiltakozik az enyészet ellen és öröklétet kér. Egyszóval vannak pillanatok, amikor az élet szcillái és karibdiszei között csak úgy tudok hajótörés nélkül keresztülevezni, ha szememet mereven a világitó toronyra szegzem, amelynek fénycsóvjája a tulvilágról sugározza felém: Hiszem az örök életet. Az életben tehát az örök élet reménye nélkül földi mennyországáról sem lehet beszélni.

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

Lehűtött háziurak.

(Saját tudósításunk.)

A belgrádi kormány lakbérrendeletének a hatása most bontakozik ki. A rendelet a lakók (a többség) szempontjából, megállapíthatjuk, kedvező hatást váltott ki, — míg a háziurak kissé keresztülhuzva látják növekvő reményeiket.

A májusi felmondással egybekötött nagy házbéreffenzívára készülő háziurakat kissé lehűtötte a rendelet, mert az csak mérsékelten és kimagyarázást nem tűrő határozottsággal körvonalazza a lakbéremelési határokat, a háziurak pedig csak nagyon nehezen tudnak belenyugodni abba, hogy a háborús konjunkturákat a lakbérrendelet miatt eddig sem használhatták ki és türelmetlenül várták a felszabadító rendeletet.

A háziurak helyzetének a tárgyilagossággal tagadhatatlanul nagyon sok kényes pont van, mert tényleg van valami igazságtalanság abban, hogy akkor, midőn minden megdrágult, csak éppen a lakberek maradtak meg a régi bér fejében, — mert aki csak tehet, a háború folyamán nem költözködött ki a törvényesen biztosított olcsó lakásból.

A most megjelent rendelet is csak mérsékelt emelést enged meg; de nem is lehetne másképpen ezt a kényes problémát megoldani, — mert a hivatalnok és a szegényebb néposztály egyszerűen az utcára kerülne, ha a háziurak kezét nem kötnék meg.

A háziurak a lakbérrendeletben biztosított béremeléssel egyelőre meg lehetnek elégedve, — mert a házak hatalmasan megnövekedett

értékével jórészt kárpótolva is vannak.

A lakbérrendelet leghumánusabb pontja, amely a felmondást nem enged meg, fáj legjobban a háziuraknak. Sok kellemetlen lakó marad a nyakukon, az igaz, de be kell látni, hogy a jelenlegi viszonyok között más megoldás nincsen. — Ma minden kormánynak legfőbb gondja az egyre fokozódó lakásínség leküzdése, és hogy ez milyen komoly valóság, arra elég, ha felhozzuk a bécsi példát, ahol a kormány a lakásínséget szenvedő emberek számára kénytelen volt az exceszászár schönbrunni kastélyát megnyitni.

Az elképzelhetetlenül nagy lakásínséget — előreláthatólag még hosszú ideig nem lehet leküzdeni. Az építkezés a háború folyamán csaknem teljesen megállt és az építkezési anyagok drága volta miatt a közeli években nagyobb építkezéseket aligha várhatunk.

A 60-80 koronás napszám és a darabonként 1 koronás tégláért mellett Szabadkán is kevés ház fog felépülni ebben az évben.

Akár mennyire is sajnáljuk a háziurakat, de nagyon szükségessé vártuk, hogy legalább addig, amíg az építkezési viszonyok megjavulnak, tovább viseljék a nem éppen türelmetlen martiromságukat. Májusra még elégedjenek meg azzal a 100, 50 és 20 százalékos emeléssel felmondás nélkül. És ne tévesszék szem elől, hogy a lakók nagy részének ezzel az ár-emeléssel is nehéz lesz megküzdenie.

Pécs sorsa.

— Husvét után tovább tárgyalnak. —

Radovanovics Stevo alezredes pécsi városparancsnok a múlt héten felhívta a város hatóságát, hogy tárgyaljon a szerb királyi kormány által Pécs városára is kinevezett kormánybiztossal. A Radovanovics alezredes elnöklése alatt lefolyt tanácskozáson az a nézet alakult ki, hogy a város ép úgy, mint a ott levő szerb polgári hatóságok, keresni fogják az érintkezésnek elfeladás nélkül lehetséges módját.

A tanácsülésen a Hajdu Gyula dr. és Makay István városi tanácsnok által kidolgozott tervezet is szóba került, amely a két hatáskör érintkező vonalait is megrajzolja a közigazgatásnál, pénzügyi téren, az igazságszolgáltatás keretében, tanügyi kérdéseknél és egyéb ágazatokban. Ez a memorandum, mint értesülünk, tulajdonképpen 10 héttel ezelőtt kelt. A tárgyalás után azonnal eljutott a tervezet Belgrádba, ahonnan az a válasz érkezett, hogy a tárgyalás alapjául elfogadható.

A tervezet lényege, hogy Baranya, Somogy és Tolnamegyék megszálott részei és Pécs egy közigazgatási területet alkotnak, amely autonómiával bír. Ezen az autonóm területen a magyar törvények az irányadók. Körvonalazza azután a memorandum a szerb kormány Pécsre küldött exponensének helyzetét, amennyiben a város öt elismerni hajlandó. A Duna — Dráva közt elterülő autonóm terület e

kiváltságos helyzete a békekötésig maradna fenn.

Ez a tervezet két magánember munkája és mint ilyen, nem volt okvetlenül Pécs város hatóságának álláspontja. Ezért először a város tanácsa vette fontolóra és tárgyalta meg. A tanács több ízben foglalkozott már a memorandummal és megállapodásra is jutott. Hogy a tanácsülésen a tervezet története némi változtatás az eredeti javaslaton, nem tudjuk.

Ugyanez alatt az idő alatt szerb részről is alapos megfontolás alá vették a javaslatot.

A legutóbbi közös tanácskozás végén a tárgyaló felek azzal bucsuztak, hogy mindkét része néhány nap alatt megfontolják a részleteket és akkor újból összejönnek. Ebből a néhány naphoz azóta egy hét is lett, de újabb közös tárgyalás még nem volt. A tárgyalások elhúzódásának oka, úgy tudjuk, Pandurovics dr. közbejött gyengélkedése volt. Ezért a tárgyalásokat csak husvét után folytatják és a megegyezés remélhetőleg nem fog késni.

— **Megszúrták a karját.** Tegnap a Zentai-úton is jót mulattak az emberek. A mulatságból verekedés lett és civódás közben, Soncsároviics Márton 61 éves embernek a balkarját keresztülszúrták. A mentőket hívták ki hozzá, akik sebhét bekötötték. Most lakásán ápolják.

Az égő vasuti kocsiiban

— Egy szemtanu a brezicai vasuti szerencsétlenségről.

Nagy vasuti szerencsétlenség történt Brezica és Pragerhof között. Erwein Eltz, ki ugyanabban a gyorsvonatban utazott, melyen a szerencsétlenség történt, a következőket mondja el róla:

— A kritikus pillanatban egy másodosztályú kupéban utaztam. Egy ugynevezett fél fülkében ültem és mellettem állt két szolgalmat Zsivkovics Márk és Jurtssek Ádám. Egyszerre a folyosón élénk mozgás támadt, az összes utasok kioldultak a folyosóra és rémülten kiáltoztak:

— Mi az? . . . Tűz van! . . . Segítség!

— Ebben a pillanatban belépett egy utas hozzám a fülkébe és kivitte csomagját. Alighogy elhagyta a szakaszt és behuzta az ajtót, ülésem alatt rettenetes robbanást hallottam, mely engem az ablakhoz hajított. Hirtelen borzalmas meleget éreztem, arcomon és kezemen pedig rémületes fájdalmat. Két szolgalmat arca és keze szintén összeégett. Egy utast láttam, amint az ablakon át a kocsit tetőjére kuszott, mely már lángokban állott. Hogy meg ne fulladjak, a nyitott ablakhoz támaszkodva, friss levegő után kápkódtam. Ebben a helyzetben láttam, amint a lángok a vasuti kocsi minden részén elterjedtek, csak amikor a mozdony megállt, tudtam kiszabadulni kétségbeesítő helyzetemből és lassankint így tértem magamhoz a rémületből.

Zágrábról jelentik, hogy a katasztrófa okozója egy asszony volt, aki ülése alatt egy ládában lőport és más robbanószert csempészett át a határon. — A szakasz nyitott ablakán át egy szikra esett a lőporos tartályra és felrobbantotta. A csempész is életet vesztette a szerencsétlenség alkalmával.

Miért függesztették fel a topolyai jegyzőt.

Bajok a község pénze körül (Saját tud.) Szabadka, ápr. 22

Husvétii számunkban megírtuk, hogy Vermes András topolyai községi jegyzőt hivatali szabálytalanságok miatt felfüggesztették állásától. A felfüggesztés okairól topolyai tudósítónk az alábbiakat közli:

A felfüggesztés nem csupán apró szabálytalanságok következménye. A vizsgálat első ténye ugyanis a községi pénztár megvizsgálása lévén elsősorban ott derültek ki némi szabálytalanságok. A vizsgálat során ugyanis megállapítást nyert, hogy a község vagyonának kezelése körül könnyelmű — gazdálkodás miatt — többrendbeli szabálytalanság forog fenn s ezért a topolyai szolgabírói hivatal vezető tb. főszolgabíró 1006—1919. sz. határozatával Vermes h. községi jegyzőt jegyzői állásától további intézkedésig felfüggesztette. A topolyaiak most nyugtalan érdeklődéssel várják a hírt, hogy közvagyonukon mekkora csorbát esett és ha esett, azt ki, vagy kik számolják vissza.

Bicskával keresik a bort.

Mikor a betörő cigarettával kínálja a csendőrt.

(Saját tud.) Szabadska ápr. 22

Szabadska külterületein, ahol a szőlők közt vannak a házak, gyakoriak, sőt mindennaposak az olyan esetek, hogy revolverrel vagy bicskával kényszerítik a betörők még fényes nappal is a gazdákat, hogy adjanak nekik bort, még pedig ingyen. A régóta bort nem látott torkok szomjas tulajdonosai képesek volnának még az emberölésre is, ha nem adnának nekik bort.

Ezt láttuk Palicson vasárnap délután, amikor Bódic Metyás biztosítási főügynök lakására beállított négy ismeretlen csavargó a szobában szó nélkül asztalhoz ültek, majd a megrémült házinéptől bort követeltek. Hiába mondták nekik, hogy nincs boruk, ők követeltek s végre egyik már a bicskát Bódisné mellének szegezte, hogy leszurja, ha nem ad rögtön bort. Éppen ekkor érkeztek meg azonban a csendőrök, akikért időközben elszaladtak; a bicskát mindjárt közrefogták, de a másik 3 megugrott. A csendőrök utánuk lőttek, mire megállottak és őket is megköztözték.

A másik betörés az Ermel-világban történt. Egyik reggel észrevették, hogy Domány Odón bíró volt lakásában az ablak be van törve. Észrevették, hogy a szobában minden össze van csomagolva, készen arra, hogy éppen ellopják. Cukor, zsír, hus, mind külön csomagokban az asztalra volt készítve. Ugy látszott, éjjel akarják elemelni. De mégsem így történt. Már délután érte jött egy toprongyos alak és kiadta a rendeletet a budárné nagy lányának, hogy fogja föl a csomagokat és vigye outána. Míg ott civakodtak, ide is megérkeztek a csendőrök. De a betörő nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem hirtelen cigarettával kínálta meg mind a négy csendőrt, azt gondolván talán, hogy ezzel lekonyerezi őket. De bizony alvitték, becsukták és máznap bekisérték Szabadskára. Tegnap megint betörték Domány Odón elhagyott szobájába, de csak üres üvegeket vihettek el.

— **Arabusok Szegeden.** Ma jött haza Szegedről egy szabadska kereskedő és a következőket mondta el Szegedről. A rend a lehető legnagyobb. Igen sok a franciák közt az arab katona, akik festői szépségű ruhájukban együtt járnak járőrbe a magyar katonákat. Szegeden csak két napig tartott a kommunista világ, de a drágaság rettenetes. A tojás darabja 3 korona, a hus kilója 36 korona. Az iparcikkek azonban olcsóbbak, mint Szabadskán.

Megöltek egy legényt Radonovácon.

(Saját tud.) — ápr. 15

Radonovácon mindig sok vér folyt, mert ott laknak a gátiak után a leggarázdább legények. Husvét vasárnapján estefele is meggyilkoltak egy legényt. A 18 éves Kuluncsics Istvánt, Kuluncsics Géza vagyonos gazda fiát. A gyilkosság szóváltással kezdődött. Először botokkal agyba-főbe verték Kuluncsicsot, majd hirtelen szivenszurták, úgyhogy rögtön meghalt.

A gyilkosok, akiknek egyike állítólag Bulyovics Péter, a másiknak pedig még nem tudják a nevét, a tett után azonnal elillantak.

Este 6 órakor beállított a két legény a palicsi halászházba; azt mondták, Budapestről jöttek és nagyon el vannak fáradva. Szállást kértek, mire az istállóban helyet adtak nekik. Alighogy ott lefeküdtek, egy negyedóra múlva már kereste őket 4 ember. Ezeknek már azt mondták, hogy egyikük Belgrádba, a másik pedig Szabadskára való. De fölismerték beaúnk a gyilkosokat és reggelig őrizték őket, amikor elhívták a csendőröket. Ezek előtt már azt vallották, hogy ők horvátországiak. Hazudozásuk azonban nem segített rajtuk és letartóztatták őket.

Kuluncsics Istvánt a Bajai-uti temető hullaházában hétfőn boncolták föl Barta Antal tiszti főorvos és Váli Dezső dr. Megállapították, hogy ütésektől eredő sebesülések 8 nap alatt begyógyultak volna, de a szurás halálos volt. A szerencsétlen véget ért legényt ma temették el.

A pincérszervezkedés ügye.

(Saját tud.) — ápr. 22

A szállodai, éttermi, kávéházi- és vendéglői alkalmazottak 3 tagú küldöttsége f. hó 19 én d. e. tisztelettel dr. Mijatov Milorád rendőrkapitánynál, hol előadták, hogy a szállodások vendéglősök és kávéosok ipartársulata méltóságán alulinak tartotta a bérmozgalomra vonatkozó tanácskozásaiiban a munkások kiküldöttjeivel való érintkezést, — pedig a nekik átnyújtott bérszerződés szerint bérjavításainak 20-án reggel 1 órakor érvényre kellett volna emelkedniük.

Kijelentették, hogy bérjavításikat nem akarják erőszakos uton kivívni, mert a főkapitány ezen ügy minden fázisát ismeri, azt ismételtén jogosnak ismerte el — továbbá nem akarták az ünnepet rontani; — így bevárják, míg a kölcsönös megállapodás útján követeléseik — méltányolva a mai nehéz megélhetési viszonyokat — a munkaadók részéről elintézve nem lesznek.

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Újvidék és Szabadska vasuti hírlap árusítóinál.

NAPI HIREK.

— **Palicsfürdő megnyitása.** Munkatársunk kérdést intézett Dimitrievics Bogdán pénzügyi tanácsnok, Palicsfürdő igazgatójához, a fürdő megnyitása ügyében. Dimitrievics tanácsnok kijelentette, hogy az összes előkészítő munkálatokkal elkészültek és a fürdő üzeméhez szükséges szénmennyiség beszerzésére is megtörtént minden intézkedés. A szén megérkezése csak napok kérdése, úgyhogy a fürdőt a szokáshoz híven, május hó 1-ével megnyithatják. Megállapítható, hogy Palicsfürdő az idén is nagyon sokan fogják felkeresni, mert a városi épületekben lévő szobák nagyrészt már lefoglaltak.

— **A szerb szociálisták negygyűlése.** A szerb szociálisták Belgrádban nagygyűlést tartanak. A nagygyűlést folyó hó 21-én, husvét hétfőjén nyitották meg és a tanácskozások több napon át tartanak. A szocialista nagygyűlésre az egész megszállott területről és így Szabadskáról is mentek kiküldöttek.

— **Felhívás a kereskedők-höz.** A városi közlélemezési ügyosztály felhívja a kereskedőket, hogy a cukorjegyekkel holnap délig számoljanak el, mert azok a kereskedők, akik ezt elmulasztják, nem kapnak cukrot.

— **Eljegyzés.** Vinkler Dezső rendőrségi tisztviselő eljegyezte Lányi Ilonkát Szabadskán.

— **Összeuzta az ujját az ajtó.** Vujkovic Cviin Antal 58 éves városi rendőr a hirtelen becsapódó ajtóval annyira összeuzta az ujját, hogy a mentőknek kellett bekötözniük.

— **A képezdéből a kórházba.** A mentők Zámko Zsivko 45 éves súlyosbeteg szerb katonát a képezdei tartalékkórházból a Mária Valéria-kórházba szállították.

— **E héten kioszák a cukrot.** A közlélemezési ügyosztálytól nyert értesülésünk szerint közöljük, hogy az uverbázi cukorgyárból kiutalt 950 métermáza cukor holnap vagy holnapután megérkezik. A cukrot azonnal ki fogják osztani.

— **Lövöldözik a halakat.** A halra éhes emberek csak megkezdik minden tavasszal orv-munkálataikat, különösen a Palicsitóban. A vágóhid után a zentai hídnál mindennap 60-70 es csoportokban jelennek meg a puskával fölfegyverzett emberek és a városi halászok szemeláttára lövöldözik a partról a nagyobb halakat. Ma a halászok panaszt tettek Vojnich Tunich Timót gazdasági tanácsnoknál, aki megígérte, hogy orvogni, fogja a várost érdeklő bajt.

— **Értesítés.** A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy városzerte ismert elsőrangú zenekarommal a mai naptól kezdve minden este a Nemzeti Kávéházban hangverse nyezem. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve — maradtam tisztelettel Markovic Jancsi.

A Korzó-Mozi műsorából:

Kedd—csütörtök: Izgalmas kalandorjáték, kiváló sláger: **A rejtély.** Drámai színjáték 5 felvonásban.

A Liffka-Mozi műsorából:

Saját villanyfejlesztő telep

Vasárnaptól szerdáig **A vig özvegy** Lehár bájos melódiájú operettje főszereplők: Várkonyi Mihály és Bánhidny Illona. A film már Szabadskán van.

Nyilttér.

A Kezdet és a Vég. Adalékok a Műpártolók Köre működéséhez.

A Szabadska Ujságban „Figyelő“ álnév alatt egy rossz, jóakarattal éppen nem vádolható megfigyelő nekirohan a Műpártolók Körének s eddigi működésével csak közbecsülést és köztisztéletet szerzett elnökújónak. Cikksorozatát ígér; éppen ezért egyelőre csak röviden figyelmeztetjük valamire a „Figyelő“ aláre alá rejtőzködő ismeretlent, hogy cikksorozatának befejezése után hiteles adatokkal igazoljuk állításainak vakmerő valótlanságait.

Amire most figyelmeztetjük, — csak ennyi: a Műpártolók Körének minden tagja hűségesen ki fog tartani a kör eddigi célja és elnökújé mellett, akinek a kör nemesak anyagi biztosítását köszöni, — amit Figyelő ur, eléggé gondatlanul elismer, mikor vagyongyűjtéssel vádolja, mert hiszen ez mégis csak érdem is, — hanem igenis köszöni még fennállásának törhetetlen fáradsággal megszerzett erkölcsi biztositásait.

Hűségesen ki fogja keresni esetleg a kör tagjai között is bujkáló alakoskodókat is, hogy megtisztítsa a kört a bomlasztó elemektől.

Ha pedig a cikkező „Figyelő“ oly térre tévedne, amelyben a kör erkölcsi integritását bánthatná csak egyetlen szóval is, erkölcsi kötelességünknek fogjuk tartani hogy a kör levéltárában levő adatokat az illetékes hatóság rendelkezésére bocsátva, ennél a hatóságnál késsünk védelmet, amely éppen mert erre hivatott; bizonyosan nem is fogja megtagadni a védelmet.

Ismételjük, egyelőre csak ennyit.

Szabadska, 1919. április 22.

A Műpártolók Körének tagjai.

* Az e rovatban közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Nyomatott a Károlyudvarban, Szerk Antal Nyomda és Kérdalmi Vállalat mint sajtóvállalat köznyomtatásának Szabadskán, Békéscsaba-utca 20. sz.

Felelős szerkesztőnk telefonaszám: Pallas 34.

x Kovács István tanár VII. kör., Füzfa-utca 256. sz. a. (Vetró-féle fűszerüzlet közelében) levő tanfolyamán elfogad tanításra gimnáziumba és egyéb iskolákba járó fiu- és leánytanulókat, valamint magántanulókat is.

Tíz év

Írta: S. Bokor Malvin.

(Elbeszélés.)

— Édesanyám, — felelte ilyenkor a szolidarcu asszony határozott, nyugodt hangon, — sem i-féle rábeszéléssel meg nem győzhet engemet. Arra esküdtem-e meg az oltár előtt, hogy addig leszek az uramhoz, amíg jó lesz hozzám? Ugye, hogy nem. Hanem arra, hogy jóban, rosiban, inségben, bánatban, bűnében és veszedelmében egyaránt kitartok mellette. Ha megszegném az eskümet, soha nem mernék többé az Uristenhez könyörögni a gyermekeimért. Ha beleegyezésemmel pártolnám a vét-két, úgy érezném, mintha megöltem volna. Hát ne is beszéljünk erről többé...

Ilyenkor elhalgatt a mama de pár nap múlva megint rákezdte. Hogy nála járt Edit leánykori udvarlója; most már miniszteri osztálytanácsos. Ilyen fiatalon! Es még mindig szereti Editet és szívesen elvinné, ha hozzámenne; pedig derék ember, jó ember, nem úgy mint...

— Két férjem nem lehet, — felelte Edit, — egy pedig van már. Akkor is lenne, ha a királyi törvénysek beleegyeznek, hogy még egyszer férjhez menjek...

Vagy két év múlva Párisból kapott levelet a magános asszony. Hosszu idő óta először vesztette most az önuralmát, — ó, ezek a magukbanélő nők ugyancsak erélyesekké fejlődnek mert a levélen megismerte a férje irását.

„Edit”, — írta megalázott, könyörgő hangon az ember, — az irgalmadhoz, a jó szivedhez fordulok ad a beleegyezésedet a váláshoz! Elvirámat tönkreteszi a helyzet, amelybe hozzám való önfeláldozó szerelme juttatta. Egy társaságban sem akarják fogadni őt, aki otthon a társaságok királynője volt; ha magyarokkal találkozunk idekinn, menekülünk kell; arról, hogy hazalátogassunk, szó sem lehet. Minden egyes megalázó incidens után rettentő jeleneteink vannak: türehtetlen az életem. Tudom, hogy irántam semmit nem érezhetsz már, de gyermekeink kedvéért kérlek, könyörülj meg szerencsétlen apjukon! Ne keressz makacssággal a boldogtalanságba!”

Hogy sirt a szegény ifjú asszonyka, mikor ezt a kegyetlen levelet elolvasta! Mennyit imádkozott kétségei között. De válaszában nem látszott ebből semmi, az világos volt és nyugodt:

„Éppen a gyermekeimre gondolok, mikor nem engedem őket az apjuktól meg fosztani.”

Aztán újra multak a telek és a nyarak. A két gyermek gyönyörűen növekedett, öröme és vigasztalása lett az anyának mind a kettő. Néha az édesapjukat is kérdezték; ilyenkor azt felelte az asszony: uton jár, mert beteg, gyógyulnia kell szegénynek...

Milyen jó, hogy a gyermekek olyan édes ártatlansággal nyugszanak bele mindenbe. Vagy talán nem is hazugság volt, amit az anyjuk mesélt nekik? Az bizonyos, hogy várták, egyre mert a szép, szomorú mama azt mondta nekik:

— Egyszer csak felébredtek reggel és itthon lesz apuska...

Vajjon miért mosolygott ilyenkor az a bánatos arc még sokkal báratosabban?

Egy este — Pistuka már az első gimnazista méltóságát viselta illő szerényletlenséggel s a kis Erzsi franciául kezdett éppen gagyogni — Edit asszony megint kint ült a verandán, mint minden estén kora tavasztól kezdve késő őszig. Egyszerre — olyan egyszerűen és váratlanul, amint minden nagy dolog szokott történni a világon — megszólalt a csengő és a barna, régi kapun belépett valaki...

Őszbeborult, görnyedt vállu, sápadtarcu férfi volt ez a valaki; a megjelenése sem volt elegáns és semmiben nem emlékeztetett arra a déleceg, kevély és hideg mosolygású világfira, aki tíz esztendő előtt egy éppen ilyen estén távozott el a barátságos, kopottfalú házból. Mégis ő volt az. a hű feleség szeme felismerte még mielőtt olyan közel ért volna, hogy vonásait is kivehesse.

— Edit, szólalt meg a vendég, — hallgass meg, mielőtt elúznál a házból!

Az asszony a meglepetéstől még mindig dermedten, összekulcsolt kézzel némán ült a helyén. A férfi folytatta a beszédét:

— Jól tudom, hogy nincs már jogom idejönni. Magam mondtam le a férj és az apa jogairól és eszem ágában sincs az a merészség, hogy újra igényt merjek formálni rájuk. De idejöttem, mert — egy kicsit elakadt a hangja — olyan szerencsétlen és nyomorult vagyok, hogy ide kellett jönnöm megnyugvásért e kedves, öreg farkozé...

Folyt. köv.

Denaturált

SZESZ

nagyban és kicsinyben kapható

Kertész ezelőtt Décei sóraktárában, Wesselényi és Damjanics-u. sarkán. Taussig-ház.

Mész fehér darabos kőmentes

kereskedők, építővállalkozók és szállóbertokokok vagonrakományként Bácska, Bánát és Baranyamegyének bármely vasutállomásáig, többek is együttesen megrendelhetik. 100 klg-ként K. 72, szállítás legkésőbb 14 napon belül eszközöltetik. Rendeléseket elfogad László Dezső, Szabadka, kizárólagos eladója az összes megszállott területekre a Novonemesztői mész és cementművek Részyvényletasága.

Spárga

Megrendelhető Baró Podmaniczky kertészetében, Telefon 436.

Kapható:
Répmag
Muharmag
Heremag
Frank-kávé
Mazsola
Mandula
L. r. Stearingvertya
Kékkő
Kence-pótló
Borbély-szappan
Szőlőkötöző spárga
Szőlőkötöző gyékény
Ruhaszárító kötél
legerősebb
ZSIRSZODA
szappanlőzökhöz nagyban és kicsinyben.
NOJCSEK GEZA,
tűszer-nagykereskedőnél. Telefon 222.

Tisztelt vevőimnek értesítésére hozom hogy Május 1-re **Mackó-féle.**

kistőzsdémet áthelyezem Petőfi-utca 88 sz. alá Dr. Blum-féle házban.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy I., Kölcsey-u. 248 sz. a. a főpostával szemben

férfiszabóüzletet

nyitottunk. Elfogadunk minden szakmába vágó munkákat u. m. mindennemű férfiruha és felső kabátok mérték után való elkészítését a legújabb divat szerint, továbbá fordításokat javításokat és vasalásokat is eszközölünk. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel:

Michler és Glasz
főmesterek.

Nemes gyümölcsfa oltványok

kaphatók jutányos árak mellett legjobb minőségben míg a készlet tart.

Zödy István faiskolájában Szabadka Szegedi-ut villamos vasut mentén.

Kiadó Palics-fürdőn

f. óvi május hó 1-től az ugynevezett

SCHULHOFF VILLA

ugyanott egyes szobák is kaphatók. Szabadkai Takarékpéztár és Népbank.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy II. kör Zentai-ut 26. sz. a házamban levő éz 12 év óta fennálló koreszmát vendéglővé bővittem ki, hol naponta friss meleg és hideg ételek, valamint tisztán kezelt italok kaphatók.

Teljes tisztelettel

Vojnich Z. József
vendéglőtulajdonos
Sztipáncevic Lajos
üzletvezető.

Uj lágyított

14. 20 és 25-ös számú

drót kapható

BÁNÓ és BRÖDER cégnél

Apróhirdetések.

Egy szó ára 30 fillér. A legkisebb hirdetés 3 sor. Felvilágosítást hirdetésre, yokban a kiadóhivatalnál. Telefon 309.

Egy pár 38-as kivágott lak-czipő eladó. Cim a kiadóban.

Bejáró takarítónő cívosi rendelöbe kerezetik. Cim a kiadóban 312-3

14-15 év körüli magyarul és bunyevácul tudó leány kifutóleány-nak keresetik Cim a kiadóban 312-3

Vennék esztergapadot esucs-távolság 260-300 ig Simon János malomtulajdonos Bajmok. 321-7

Ujlag érkezett **zsakos fűgét,** nagybani vételnél, míg a készlet tart, kilenc koronáért ajánlunk. **Cselikovits Testvérek Ujvidék.** 320-2

Keszthelyt végzett 39 éves nőtlen gazdatiszt, aki a magyar, német, szerb, román nyelvet bírja eddig önállóan gazdálkodott katonaság alól is fel volt mentve Önálló vezetését vállalja kisebb gazdaságnak vagy szállóbertoknak, mert ezen a téren is alapos praxissal rendelkezik. Erkölesi és pénzübeli garancia rendelkezésre áll Szerény igényű. Cim a kiadóban. 306-4

Arankamentes heremag és muharmag kapható Ivandékice Györgynél, Wesselényi u. 295-4